

CINDY
CRAWFORD

KUSURSUZ BEDENLERİN PEŞİNDE

Dünden bugüne toplumsal dinamikler paralelinde değişen güzellik ideali, bugün hala gençliği ve zayıf olmayı yüceltse de; bireyselleşmenin doruğa çıktığı 21'nci yüzyılda, "Beden algısı da demokratikleşmeden payını gerektiği gibi alıyor mu acaba?" diye sormadan edemiyoruz. SELİN MİLOŞYAN

ski Yunan'ın dolgun hatlı, doğurganlığın sembolü kadınlarından ünlü ressamlar Paul Rubens ve Auguste Renoir'ın güzelliğin sembolü yuvarlak kıvrımlı nülerinden sonra bugün, 21'nci yüzyılda bambaşka bir kadın silüetiyle karşı karşıyayız. Özellikle 60'lı yılların özgürlük ruhuyla beraber kadının bedeniyle olan ilişkisinin değişmesi ve 80'lerden itibaren bedene daha hedonist bir bakış açısıyla yaklaşan tavrın öne çıkması, ünlü Fransız sosyolog Jean Baudrillard'ın "beden en güzel tüketim objesi" sözünü çok iyi doğruluyordu aslında. 80'li yıllardan itibaren sürrealist ölçüleri ve zayıf ama sağlıklı ve dinamik vücutlarıyla insanlarda hayranlık uyandıran süpermodellerin ortaya çıkması; yepyeni bir güzellik algısıyla beraber moda, kozmetik, estetik ve yemek sektöründe kadın bedeninin nasıl fetişize olduğunu ve tıpkı Baudrillard'ın da altını çizdiği gibi nasıl bir tüketim nesnesine dönüştüğünü gösteriyordu.

80'li yıllardan itibaren yazılı, görsel ve sosyal medyanın olumladığı genç, zayıf, beyaz tenli kadınlar ve bu şablon üzerine şekillenen güzellik anlayışı; günümüzde daha bilinçli bir kuşak, "anoreksiya nevroza"nın yol açtığı tehlikeler, aşırı zayıflık şablonunun sebep olduğu psikolojik buhranlar ve konformizme sırt çeviren daha bireyci bir toplumla, değişmiş görünüyor. Peki ama adeta klonlanmış gibi duran, fotoşoplanmış kusursuz bedenlerden çok sıkıldığımızı söylerken gerçekten samimi miyiz? Artık daha gerçek vücutlar görmek istediğimizi dile getirirken moda akımları, ekonomi ve sanat dünyası da bu bakış açısıyla mı üretiyor; yoksa sadece demokratikleşme adı altında özgün olmaya zayıf bir alkış tutarken, bildiğini okumaya devam mı ediyor?

OBJELEŞTİRİLMİŞ BEDENLER

80'li yıllarda tüm moda dergilerine kapak olan Cindy Crawford, Claudia Schiffer, Linda Evangelista, Stephanie Seymour, Christie Brinkley, Renee Simonson ve birçok süpermodel, hayranlık uyandıran bedenleri ve şaşırtıcı vücut ölçüleriyle dönemin güzellik ve estetik algısını değiştirdiler. 90-60-88 ölçüleriyle "MacCorps: Macperfection" kavramının ortaya atılmasına neden olan ünlü model Elle Macpherson fit, seksi ve diri vücuduyla kusursuz güzelliğin en iyi örne-

GISELE BÜNDCHEN

2000'li yılların başında görsel ve yazılı medyada görmeye başladığımız dolgun, yuvarlak hatlı ve dolayısıyla daha sağlıklı bir beden imajına sahip kadınlar, "Artık iskelet gibi modellerin devri geçiyor mü?" sorusunu gündeme getirdi.

Podyumlarda arz-ü endam eden, hastalık derecesinde aşırı zayıf mankenler, bazı rol modeli arayışındaki genç kızları özgüven bunalımına sokarken; kimi kadınlarda yeme bozuklukları gibi rahatsızlıklara sebebiyet verdi.

KATE MOSS

YASALAR DOĞALLIKTAN YANA!

- 2000'li yılların başında Madrid Bölge Hükümeti, sıfır beden mankenlerin podyuma çıkmasını yasakladı. Ardından İtalya ve İngiltere de aşırı zayıf mankenlere savaş açtı ama inisiyatif yasalasamadı.
- Fransız milletvekili Valerie Boyer, iki yıl önce reklam fotoğraflarına, "Fiziki değiştirmek amacıyla fotoşop uygulanmıştır" diye uyarı konulması için yasa teklifi sundu ama teklif reddedildi.
- İngiliz kadın siyasetçi Jo Swinson, Boyer'ye göre daha şanslı çıktı. Swinson yürüttüğü kampanya sayesinde Julia

Roberts'ın aşırı fotoşoplu kozmetik reklamını yasaklatmayı başardı.

- Avustralya'nın Gençlik Bakanı Kate Ellis, "dikkat fotoşop" ibaresi koydurmak ve yaygınlaştırmak için mücadeleyi sürdürüyor.
- Dünya Sağlık Örgütü de "standart ölçülerdeki kadın" kategorisine uymayan mankenlerin reklamlarda görünmesini yasakladı. Yasa gereği sıfır beden olarak kabul edilen modellerin podyuma çıkmaları da yasaklanırken; "fotoşop kullanılmıştır" ibaresinin belirtilmesi kabul edildi.

FOTOĞRAFLAR: HERB RITTS, GETTY IMAGES, KATY YE

AMBER
VALLETTABRIDGET
HALLKATE
MOSS

**GÖRSEL VE YAZILI
MEDYADA
ALKIŞLANAN,
KUSURLARI
KIRPILMIŞ KADIN
BEDENİ İMAJİ, İNSAN
PSİKOLOJİSİ
UZERİNDE OLUMSUZ
ROL OYNAMAKTA
GECİKMEDİ.**

ğiydi. Cindy Crawford'un, "Aslında biz süpermodeller aşırı uçlarda gezinen ölçülere sahibiz. Moda dergileri asla yüzümüzdeki makyajın beş saat sürdüğünü, taşıdığımız minnacık elbiseye zar zor sığdığımızı ya da üzerimizdeki sütyenin göğüsleri dik göstermek için özel olarak üretildiğini yazmıyor" sözleri aslında üzerinde çalışılmış, yeniden yaratılmış ve objeleştirilmiş; dolayısıyla gerçeklerden uzak bedenlerin varlığına gönderme yapıyordu.

"UZERİNDEN OYNANMIŞ" SATIŞA SUNULAN BEDENLER

Sadece modellerde değil; moda dergilerinin kapaklarını süsleyen, güzellik, kozmetik ve giyim markalarının yüzü olan Hollywood yıldızlarında da kusursuzluk imgesiyle harmanlanarak sunulan bu "üzerinde oynanmış" bedenler, ekonominin farklı sektörlerinde etkin rol oynadı ve hala da oynamaya devam ediyor. Dolayısıyla bir kar etme aracı, ticari bir ürün olarak tanımlanan, gerçeklerden farklı olarak "satışa sunulan", görsel ve yazılı medyada alkışlanan, kusurları kırılmış kadın bedeni; bazı gerçek dünyalarda insan psikolojisi üzerinde olumsuz rol oynamakta gecikmedi.

Özellikle 90'lı yıllarda aşırı zayıf ve sağlıksız görüntüsüyle podyumların olduğu kadar ünlü moda dergilerinin de vazgeçilmezi olan Kate Moss ve sıfır beden mankenler, toplumda yemek yeme alışkanlığının bozulması ve anoreksiya nevroza gibi sorunların ortaya çıkmasında etkili oldu. Öyle ki, geçen yıl ABD kaynaklı bir araştırmaya göre genç kızların yüzde 88'i kendilerini daha zayıf olmak yönünde baskı al-

tında hissediyor. Kızların yüzde 60'ıysa vücutlarını ince, pürüzsüz ve seksi mankenlerle kıyaslıyor.

GERÇEK BEDENLERE DÖNÜŞ...

2000'li yıllara geldiğimizde Beyonce, Lily Allen, Jennifer Lopez, Scarlett Johansson, Penelope Cruz gibi dolgun kadınları daha sık görmeye başladık. Ayrık dişleri, kıvrımlı vücut hatları ve geniş kalçalarıyla; aşırı zayıf ve "kusursuz" bedenlerin arasından sıyrılan Lara Stone da, kendimizi uzaylı gibi hissetmemize bir nebze engel oldu. 2009 yılında Fransız ELLE'in Monica Bellucci, Sophie Marceau ve Eva Herzigova'yı fotoşopsuz ve makyajsız olarak kapağına taşıması, yine geçtiğimiz Şubat'ta büyük beden mankenlerden Tara Lynn'in dolgun bedeni aracılığıyla okuyuculara ulaşması; kusursuz güzellik anlayışında değişim tohumlarının atıldığı görüşünü kuvvetlendiriyor. Alman kadın dergisi Brigitte'in sayfalarında gerçek kadınların fotoğraflarına yer vermesi, İtalyan Vogue'un kapağında Tara Lynn, Candice Huffine gibi büyük beden modelleri ağırlaması, Glamour'un tombul modelleri sayfalarına konuk etmesi de, zayıf bedenleri yücelten estetik anlayışına artık körü körüne tapınılmadığını gösteriyor.

Peki, kozmetik markası Dove'un sıradan bedenleri reklamlarında kullanması ya da moda dergilerinin son yıllarda kapaklarında daha gerçek kadınlara yer vermesi veya Londra Moda Haftası'nda 2010 kış koleksiyonunu tanıtan tasarımcı Mark Fast'in dolgun hatlı mankenleri podyuma çıkarması; güzellik idealinin değiştiğini, 21'nci yüzyılın doğallığın

zaferini ilan ettiği olarak okunabileceğini söyletebilir mi acaba bize?

DOĞALLIĞA ÖVGÜ, ASLINDA BÜYÜK BİR ALDATMACA

Her ne kadar Jean Paul Gaultier defilelerinde XXL bedenli şarkıcı Beth Ditto'ya yer verse, Alexandre Vauthier Dominik Cumhuriyeti'nin yıldızlarından Rose Cordero ve Sudanlı model Ajak Deng'i podyumlara taşısa da; aslında güzellik idealini sokaktaki standart kadına göre şekillendirme arzusu, sadece bir istisna olarak kalıyor. Hatta pozitif ayrımcılıktan öteye gidemiyor. Selülitli kadınlar hala ötekileştiriliyor, Britney Spears'in nasıl zayıflamaya çalıştığı yazılıyor; ünlü modaclar hala beyaz, genç ve zayıf bedenlere tapınıyor. Obezite oranının en yüksek olduğu ülkelerden olan Amerika'da televizyon ya da sinemada başrolde şişman kadınlar görmekte imkansız. Aslında tüm bu stereotipleri kırma çabası dahilinde yapılan çabaların haber niteliğinde olması, kısaca dolgun etli modellerin podyuma çıkmasının ya da dergi kapaklarında fotoşopsuz görüntülerin yer almasının bizi şaşırtması; estetik anlayışını değiştirme arzusunun çok ileriye gidemediğini gösteriyor. Başarılı olmak ve sevmek için belli güzellik standartlarına sahip olmak şart. Öyle ki, yıllardır şarkı söyleyen Adele'in geniş kitlelere ulaşmasının, belli estetik kriterleri yerine getirmesi sonucu gerçekleşmesinin tesadüf olmadığını biliyoruz. Adele'i gerçek görüntüsünden uzaklaştıran styling çalışmaları, onun tanınırlığını kesinlikle artırdı.

DAHA ÜNİFORMİST BİR TOPLUMA DOĞRU

Sonuç olarak; son yıllarda genç, güzel, zayıf, beyaz tenli ve seksi kriterlerine dayanan güzellik idealinin değişmesi yönünde önemli çabalar harcandığı yadsınamaz bir gerçek. Evet, Amy Lemons, Jennie Runk, Lizzie Miller gibi büyük beden modeller kariyerlerinde yükseliyor. Ama biz hala zayıf, ince ve uzun kadınlara hayran oluyor, onlarla özdeşleşiyoruz. Gençlerdeki kimlik inşası yine bu özellikler üzerinden gerçekleşiyor. Bu durumda estetik tahakkümün varlığını hala etkili olarak hissettirdiği, daha üniformist bir toplumda yaşamaya devam ediyoruz!..

BEYONCE

Tombul kadınların dergi kapaklarını süslemesi ve podyumlara çıkması "Kendini olduğun gibi kabul et, doğal halini ve kusurlarını sevmekten vazgeçme, bedenine barışık ol" fikrinin altını çiziyordu.

Ünlü fotoğrafçı Peter Lindbergh'in Fransız ELLE için çektiği doğal ve fotoşopsuz karelerle ilgili Sophie Marceau, "Aslında hepimiz doğal olana hasret kaldık. Fotoşoplu fotoğraflarda bozen kendimi tanıyamıyorum" diyordu.

MONICA BELLUCCI

"KUSURSUZ GÜZELLİĞİ KUSURSUZ KİŞİLİK ZANNEDİYORUZ!"

DBE Davranış Bilimleri Enstitüsü Genç ve Yetişkin Bölümü'nden Uzman Klinik Psikolog Asena Yurtsever, kusursuz güzelliği aramanın birçok psikolojik sıkıntıya sebep olabileceğini anlatıyor:

Hep genç kalmak, zayıflık, zayıflığın güzellikte baş etken olması, seksilik gibi kavramlar sistem açısından önemli olduğu sürece; düzenin temel unsurları olan görsel, yazılı ve sosyal medya ve reklamlar bu

kavramlara dayalı bakış açısıyla işler. En temel sorunlardan biri, toplumun bu kriterleri birer temel özellik gibi benimsemesi. Öyle ki, toplumun desteklediği bu kavramlar; bireyin sahip olmak zorunda olduğu ve sahip olursa onaylanacağı gibi algılandığında, kişi psikolojik sıkıntılarla karşılaşabiliyor. Bozuk beden algısı, farklı yeme bozuklukları, depresyon ve düşük benlik algısı; bu sıkıntılardan birkaçı. Daha güzel olma fikri fotoşopun, daha zayıf

olma fikri diyet ve yeme bozukluklarının, daha genç görünme arzusuyla çocuk modellerin ve estetik ameliyatlara artışı tetikliyor.

Kusursuz güzelliğe erişmekle, kusursuz mutluluğa; hatta neredeyse kusursuz kişiliğe erişileceği sanısı başka bir sorun. İlişkilerde de ne yazık ki, arkadaş ve sevgili kategorileri dahil hep daha zayıf, güzel ve seksiye beğenir olduk. Gerçeklerle yüzleştiğimizdeyse yepyeni ilişkilerin peşinde eskilere sırt çeviriyoruz.